

סוג הבחינה: א. בגרות לבתי ספר על-יסודיים
 ב. בגרות לנבחנים אקסטרניים
 מועד הבחינה: חורף תשע"ג, 2013
 מספר השאלון: 131,001205

מדינת ישראל
משרד החינוך

תנ"ך

2 יחידות לימוד

על פי תכנית הלימודים החדשה

הוראות לנבחן

- א. משך הבחינה: שעתיים וחצי.
- ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שני פרקים.
 פרק ראשון – קטעים שנלמדו – (22x4) – 88 נקודות
 פרק שני – קטע שלא נלמד – (4x3) – 12 נקודות
 סה"כ – 100 נקודות
- ג. חומר עזר מותר בשימוש: תנ"ך שלם בלי פירושים, בלי תוספות ובלי תרגום. מותר להשתמש בתנ"ך שיש בו מפות.
- ד. הוראות מיוחדות: (1) אל תעתיק את השאלה; כתוב את מספרה בלבד.
 (2) התרכז בנושא. שים לב לכתב, לכתיב ולפיסוק.

הערה: בקטעים המצולמים מן התנ"ך בא השם המפורש בצורת ה'.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב כטייטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).
 רשום "טייטה" בראש כל עמוד טייטה. רישום טייטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

ב ה צ ל ח ה !

/המשך מעבר לדף/

השאלות

פרק ראשון – קטעים שנלמדו (88 נקודות)

ענה על ארבע מהשאלות 1-5 (לכל שאלה – 22 נקודות).

בכל אחת מהשאלות שבחרת ענה על סעיף א (חובה) (10 נקודות),

ועל שניים מהסעיפים ב-ד (לכל סעיף – 6 נקודות).

1. היסטוריוגרפיה

קרא מלכים ב, י"ח, 8-1, 13-25.

מלכים ב, י"ח, 8-1

א ויהי בשנת שלש להושע
 ב בן-אלה מלך ישראל מלך חזקיה בן-אחז מלך יהודה: בן-
 עשרים וחמש שנה היה במלכו ועשרים ותשע שנה מלך
 ג בירושלם ושם אמו אבי בת-זכריה: ויעש הישר בעיני ה'
 ד ככל אשר-עשה דוד אביו: הוא הסיר את-הבמות ושבר
 את-המצבת וכרת את-האשרה וכתת נחש הנחשת אשר-
 עשה משה פי עד-הימים ההמה היו בני-ישראל מקטרים
 ה לו ויקרא-לו נחשתן: בה' אלהי-ישראל בטח ואחריו לא-
 ו היה כמהו בכל מלכי יהודה ואשר היו לפניו: וידבק בה'
 ז לא-סר מאחריו וישמר מצותיו אשר-צוה ה' את-משה:
 ח והיה ה' עמו בכל אשר-יצא ישכיל וימרד במלך-אשור
 ח ולא עבדו: הוא הפה את-פלשתים עד-עזה ואת-גבוליה
 ממגדל נוצרים עד-עיר מבצר:

יג ובארבע עשרה שנה למלך חזקיה עלה סנחריב מלך-אשור
 יד על כל-ערי יהודה הבצרות ויתפשם: וישלח חזקיה מלך-
 יהודה אל-מלך-אשור ולכישו ולאמר חטאתי שוב מעלי
 את אשר-תתן עלי אשא וישם מלך-אשור על-חזקיה מלך-
 ט יהודה שלש מאות כפר-כסף ושלשים כפר זהב: ויתן חזקיה
 את-כל-הכסף הנמצא בית-ה: ובאוצרות בית המלך:
 טו בעת ההיא קצין חזקיה את-דלתות היכל ה: ואת-
 האמנות אשר צפה חזקיה מלך יהודה ויתנם למלך
 יז אשור: וישלח מלך-אשור את-תרתן ואת-
 רב-סרים ואת-רבשקה מן-לכיש אל-המלך חזקיהו בחיל
 כבד ירושלם ויעלו ויבאו ירושלם ויעלו ויבאו ויעמדו
 יח בתעלת הברכה העליונה אשר במסלת שדה כובס: ויקראו
 אל-המלך ויצא אלהם אליקים בן-חלקיהו אשר על-הבית
 יט ושבנה הספר ויואח בן-אסף המזכיר: ויאמר אליהם רבשקה
 אמרו-נא אל-חזקיהו כה-אמר המלך הגדול מלך אשור מה
 כ הפטחון הזה אשר בטחת: אמרת אך-דבר שפתים עצה
 כא וגבורה למלחמה עתה על-מי בטחת כי מרדת בי: עתה
 הנה בטחת לך על-משענת הקנה הרצוץ הזה על-מצרים
 אשר ישמך איש עליו ובא בכפו ונקבה כן פרעה מלך-
 כב מצרים לכל-הבטחים עליו: וכי-תאמרון אלי אל-ה:
 אלהינו בטחנו הלוא-הוא אשר הסיר חזקיהו את-במותיו
 ואת-מזבחתיו ויאמר ליהודה ולירושלם לפני המזבח הזה
 כג תשתחוו בירושלם: ועתה התערב נא את-אדני את-מלך
 אשור ואתנה לך אלפים סוסים אס-תוכל לתת לך רכבים
 כד עליהם: ואיך תשיב את פני פחת אחד עבדי אדני הקטנים
 כה ותבטח לך על-מצרים לרכב ולפרשים: עתה המבלעדי
 ה: עליתי על-המקום הזה להשחתו ה: אמר אלי עלה
 על-הארץ הזאת והשחיתה:

(שים לב: סעיפי השאלה בעמוד הבא.)

תנ"ך, חורף תשע"ג, מס' 131,001205

- 4 -

ענה על סעיף א (חובה).

א. קרא פסוקים 1-7 שלפניך.

(1) חזקיהו זוכה להערכה חיובית מאוד בספר מלכים.

הבא מפסוקים 1-7 שלפניך שלוש דוגמאות לדברי שבח המלמדים על הערכה חיובית

כלפי חזקיהו, והסבר אותן. (6 נקודות)

(2) על פי פסוק 4 שלפניך, הסבר מהי ההצדקה לכך שחזקיהו כיתת את נחש הנחושת

שעשה משה על פי צו אלוהי. (4 נקודות)

ענה על שניים מהסעיפים ב-ד.

ב. קרא פסוקים 5-8 שלפניך.

(1) יש הרואים בפסוק 7 רמז לסיבה שחזקיהו העז למרוד באשור.

הסבר את הסיבה על פי רמז זה. (3 נקודות)

(2) קרא את דברי י' אמית שלפניך.

חזקיהו מלך יהודה... שהיה מן הסתם הרפתקן פוליטי שהעז למרוד באשור, כמעט הוביל את

יהודה לעברי פי פחת [=אסון]. בימיו כבשה אשור חלק ניכר מיהודה, החריבה ערים רבות

והגלתה את תושביהן, ואף הטילה מצור על ירושלים.

(י' אמית, היסטוריה ואידיאולוגיה במקרא)

לדברי אמית, מה היה הסיכון במרד באשור?

הסבר במה הדמות של חזקיהו המצטיירת מדברי אמית שלפניך, שונה מדמותו

בפסוקים 5-8 שלפניך. (3 נקודות)

ג. קרא פסוק 22 שלפניך.

(1) על איזה מעשה של חזקיהו רבשקה מדבר בפסוק זה? (2 נקודות)

(2) האם העמדה של רבשקה כלפי המעשה הזה עולה בקנה אחד עם העמדה של

כותב ספר מלכים כלפי המעשה? נמק. (4 נקודות)

ד. קרא פסוקים 19-24 שלפניך.

(1) הסבר כיצד אפשר ללמוד מנאומו של רבשקה שהוא היה בקיא בנעשה ביהודה

בתחום המדיני ובתחום הצבאי. בסס את דבריך על הכתוב. (4 נקודות)

(2) בנאומו של רבשקה יש שורש מנחה המופיע שבע פעמים בפסוקים 19-24.

מהו שורש זה, ולשם מה רבשקה משתמש בו בנאומו? (2 נקודות)

תנ"ך, חורף תשע"ג, מס' 131,001205

- 5 -

שים לב: המשך הבחינה בעמוד 6.

/המשך בעמוד 6/

2. נבואה

קרא ישעיה, מ', 1-16.

א נחמו נחמו עמי יאמר
 ב אלהיכם: דברו על-לב ירושלם וקראו אליה כי מלאה
 צבאה כי נרצה עונה כי לקחה מיד ה' כפלים בכל-
 ג חטאתיה: קול קורא במדבר פנו דרך ה'
 ד ישרו בערבה מסלה לאלהינו: כל-גיא ינשא וכל-הר וגבעה
 ה ישפלו והיה העקב למישור והרכסים לבקעה: ונגלה כבוד
 ו ה' וראו כל-בשר יחדו כי פי ה' דבר: קול
 אמר קרא ואמר מה אקרא כל-הבשר חציר וכל-חסדו
 ז כציון השדה: יבש חציר נבל ציון כי רוח ה' נשבה בו
 ח אכן חציר העם: יבש חציר נבל ציון ודבר אלהינו יקום
 ט לעולם: על הר-גבה עלי-לך מבשרת ציון
 הרימי בפח קולך מבשרת ירושלם הרימי אל-תיראי
 י אמרי לערי יהודה הנה אלהיכם: הנה אדני ה' בחזק
 יבוא וזרעו משלה לו הנה שכרו אתו ופעלתו לפניו:
 יא פרעה עדרו ירעה בזרעו יקבץ טלאים וכתיקו ישא עלות
 יב ינהל: מי-מדד בשעלו מים ושמים בזרת תפן
 וכל בשלש עפר הארץ ושקל בפלס הרים וגבעות במאזנים:
 ג מיתפן את-רוח ה' ואיש עצתו יודיענו: את-מי נועץ
 ויבינהו וילמדהו בארץ משפט וילמדהו דעת ודרך תבונות
 ט יודיענו: הן גוים פמר מדלי וכשחק מאזנים נחשבו
 ט הן איים כדק יטול: ולבנון אין די בער וחיתו אין די
 עולה:

תנ"ך, חורף תשע"ג, מס' 131,001205

- 7 -

ענה על סעיף א (חובה).

א. קרא פסוקים 1-11 שלפניך.

בקטע זה יש פעלים רבים הקשורים בהשמעת קול.

(1) ציין ארבעה פעלים כאלה מארבעה פסוקים שונים. (4 נקודות)

(2) מה מבשר הקול לעם? בסס את דבריך על הכתוב. (6 נקודות)

ענה על שניים מהסעיפים ב-ד.

ב. הנבואה בקטע שלפניך נאמרה אחרי הצהרת כורש (עזרא, א'), ובכל זאת נראה כי העם חשש,

והנביא נאלץ לשכנע את מאזיניו לפעול על פי נבואתו.

(1) קרא פסוק 2 שלפניך.

על איזה חשש של העם אפשר ללמוד מדברי הנביא בפסוק זה?

בסס את דבריך על הכתוב.

(3 נקודות)

(2) מפסוקים 3-8 שלפניך, הבא ראיה המלמדת על חשש של העם, כפי שהוא בא לידי

ביטוי בדברי הנביא. הסבר את הראיה. (3 נקודות)

ג. קרא פסוקים 10-11 שלפניך.

(1) בפסוק 11 שלפניך ה' מדומה לרועה.

ציין שני מאפיינים של הרועה הבאים לידי ביטוי בפסוק. בסס את דבריך על הכתוב.

(3 נקודות)

(2) איזה מסר מבקש הנביא להעביר לעם באמצעות דימוי ה' לרועה? (3 נקודות)

ד. "והיה העקב למישור והרכסים לבקעה" (פסוק 4).

(1) לפי פסוק זה, איזה שינוי יתרחש בטבע בדרכם של שבי ציון? (3 נקודות)

(2) קרא גם בראשית, ל"ב, 28: "לא יעקב יאמר עוד שמך כי אם ישראל".

יש הטוענים שהנאמר בישעיה, מ', 4 רומז גם על שינוי בהתנהגות העם.

במה הדמיון בין פסוק זה ובין בראשית, ל"ב, 28 מסייע לבסס טענה זו?

(3 נקודות)

3. חכמה

קרא איוב, ל"ח, 1-20, 26.

איוב, ל"ח, 1-20

א וַיַּעַן הָאֱלֹהִים אֶת-אִיּוֹב
 ב מִנְהַסְעָרָה וַיֹּאמֶר: מִי זֶהוּ מוֹחֲשֵׁיךָ עֲצָה בְּמַלְיָן בְּלִי-דַעַת: אֲזַר-
 ד נָא כַגֹּבֶר חֲלָצִיךָ וְאִשְׁאַלְךָ וְהוֹדִיעַנִי: אֵיפֹה הִיִּית בְּיַסְדֵי-
 ה אָרֶץ הַגָּד אִם-יִדְעַת בִּינָה: מִי-שָׁם מְמַדִּיָּה כִּי תִדַע אִם מִי-
 ו נָטָה עָלֶיךָ קוֹ: עַל-מָה אֲדַמְיָה הִטְבַּעוּ אִם מִי-יִרְיֶה אֲבֹן
 ז פְּנִתָה: בְּדָן יַחַד פּוֹכְבֵי בֶקֶד וַיִּרְעוּ כָּל-בְּנֵי אֱלֹהִים: וַיִּסַּךְ
 ח בְּדַלְתַיִם יָם בְּגִיחוֹ מֵרַחַם יֵצֵא: בְּשׁוּמֵי עַנְנֵן לִבְשׁוֹ וְעַרְפֵּל
 ט חֲתַלְתּוּ: וְאִשְׁבֹּר עָלָיו חֲקֵי וְאִשִּׁים בְּרִיחַ וּדְלַתַיִם: וְאֹמַר
 י עַרְפָּה תִבּוֹא וְלֹא תִסֹּף וּפְאִלְשִׁית בְּגֵאוֹן גְּלִיךָ: הַמִּימִיךָ
 יא צִוִּית בֶּקֶד יִדְעָתָה שַׁחַר מִקְמוֹ: לֵאחֹז בְּכַנְפוֹת הָאָרֶץ הַשַּׁחַר
 יב וַיִּנְעֲרוּ רַשָּׁעִים מִמּוֹנָה: תִּתְהַפֵּךְ כַּחֲמֹר חוֹתָם וַיִּתְיַצְבוּ כִּמּוֹ
 יג לְבוֹשׁ: וַיִּמְנַע מֵרַשָּׁעִים אוֹדָם וַיִּדְוַע רָמָה תִּשְׁבֹּר: הִבְאֵת
 יד עַד-נִבְכִיִּים וּבַחֲקֹר אֶתְהוֹם הִתְהַלַּכְתָּ: הִנְגְלוּ לְךָ שַׁעֲרֵי-
 טו מוֹת וְשַׁעֲרֵי צַלְמוֹת תִּרְאֶה: הִתְבַּנְּנַת עַד-רַחְבֵי-אָרֶץ הַגָּד
 טז אִם-יִדְעַת כָּלֶּה: אִי-זֶה הַדֶּרֶךְ יִשְׁכֹּן-אוֹר וְחֹשֶׁךְ אִי-זֶה
 טז מִקְמוֹ: כִּי תִקְחֶנּוּ אֶל-גְּבוּלוֹ וְכִי תִבְיֵן נְתִיבוֹת בֵּיתוֹ:

איוב, ל"ח, 26

טז להמטיר על-אָרֶץ לֹא-אִישׁ מְדַבֵּר לֹא-אָדָם בּוֹ:

תנ"ך, חורף תשע"ג, מס' 131,001205

- 9 -

ענה על סעיף א (חובה).

א. קרא פסוקים 1-20 שלפניך.

בפסוקים אלה האל עונה לאיוב באמצעות שאלות רטוריות.

הבא מהפסוקים שלוש דוגמאות לשאלות רטוריות, והסבר כל אחת מהן.

ענה על שניים מהסעיפים ב-ד.

ב. קרא פסוקים 8-11 שלפניך וגם **בראשית**, א', 9-10.

(1) במה שונה תיאור בריאת הים בשני הקטעים? בסס את דבריך על הכתוב.

(3 נקודות)

(2) איזה מן הקטעים מדגיש יותר את עליונות האל על הים, לדעתך? נמק את דבריך,

ובסס אותם על הכתוב. (3 נקודות)

ג. קרא פסוק 26 שלפניך וגם **בראשית**, א', 28.

(1) תאר את מעמד האדם בעולם על פי כל אחד מן הכתובים. בסס את דבריך על הכתוב.

(3 נקודות)

(2) הסבר כיצד אפשר לראות במעמד האדם כפי שנרמז בפסוק 26 שלפניך מענה מסוים

לטענותיו של איוב. (3 נקודות)

ד. קרא גם את תגובת איוב על מענה ה', המובאת ב**איוב**, מ"ב, 1-6.

יש הטוענים שתגובת איוב מלמדת כי איוב הבין שלתהיותיו (=שאלותיו) אין בהכרח

תשובה הגיונית, אלא הן מובנות מתוך חוויה דתית.

הסבר על מה ב**איוב**, מ"ב, 1-6 אפשר לבסס טענה זו.

/המשך בעמוד 10/

4. בריאה וראשית האנושות

קרא תהלים, ק"ד, 1-23, 35.

תהלים, ק"ד, 1-23

א ברכי נפשי את-ה' ה' אלהי גדלת מאד הוד והדר
 ב לבשת: עטה-אור בשלמה נוטה שמים פריעה: המקרה
 ד במים עליותיו השם-עבים רכובו המהלך על-כנפירוח: עשה
 ה מלאכיו רוחות משרתיו אש להט: יסד-ארץ על-מכונה בל-
 ו תמוט עולם ועד: תהום בלבוש כסיתו על-הרים יעמדו-מים:
 ז מן-גערותך יגוסון מן-קול רעמך יחפזון: יעלו הרים ירדו
 ט בקעות אל-מקום זה ו יסדת להם: גבול-שמת בל-יעברון
 י בל-ישבון לבסות הארץ: המשלח מעינים בנחלים בין הרים
 יא יהלכון: ישקו בל-חיתו שדי ישברו פראים צמאם: עליהם
 יב עוף-השמים ישכון מבין עפאים יתנו-קול: משקה הרים
 יג מעליותיו מפרי מעשיך תשבע הארץ: מצמיח חציר ולבהמה
 ד ועשב לעבדת האדם להוציא לחם מן-הארץ: ויין ו ישמח
 טו לבב-אנוש להצהיל פנים משמן ולחם לבב-אנוש יסעד:
 טז ישבעו עצי ה' ארזי לבנון אשר נטע: אשר-שם צפרים
 יז יקננו חסידה ברושים ביתה: הרים הגבהים ליעלים סלעים
 יח מחסה לשפנים: עשה ירח למועדים שמש ידע מבואו: תשת-
 טא חשך ויהי לילה בן-תרמש בל-חיתו-יער: הכפירים שאגים
 טב לטרף ולבקש מאל אכלם: תזרח השמש יאספון ואל-
 כז מעונתם ירבעון: יצא אדם לפעלו ולעבדתו עדי-ערב:

תהלים, ק"ד, 35

לה יתמו חטאים ו מן-הארץ ודשעים ו עוד אינם ברכי נפשי
 את-ה' הללויה:

תנ"ך, חורף תשע"ג, מס' 131,001205

- 11 -

ענה על סעיף א (חובה).

א. המזמור שלפניך הוא שיר הלל לה'.

(1) הבא מפסוקים 1-23 שלפניך שלוש דוגמאות המבטאות את ההלל, והסבר כל דוגמה. (6 נקודות)

(2) הסבר את הלך הרוח (=מצב הרוח) של המשורר, כפי שעולה מארבע המילים הפותחות את המזמור. (4 נקודות)

ענה על שניים מהסעיפים ב-ד.

ב. על פי המזמור שלפניך, מה שנברא אינו רק יפה, אלא גם תכליתי.

הבא מפסוקים 10-23 שלפניך שלוש דוגמאות לתכליתיות זו, והסבר כל דוגמה.

ג. קרא פסוקים 14-15 שלפניך וגם **בראשית**, ג', 17-19.

יש הטוענים שהמצב המתואר ב**תהלים**, ק"ד, 14-15 הוא תיקון למצב המתואר

ב**בראשית**, ג', 17-19.

הסבר טענה זו. בסס את דבריך על שני הקטעים.

ד. קרא פסוק 35 שלפניך וגם את המדרש הבא.

אותם בריונים שהיו בשכונתו של ר' מאיר והיו מצערים אותו הרבה, היה מבקש ר' מאיר... עליהם שימותו. אמרה לו ברוריה אשתו: ... האם כתוב "יתמו חוטאים"?!... "חטאים" כתוב, ועוד, המשך לסופו של הפסוק: "ורשעים עוד אינם"... אלא [=לכן] בקש רחמים עליהם שיחזרו בתשובה [ואז] – "ורשעים עוד אינם". ביקש [ר' מאיר] רחמים עליהם וחזרו בתשובה.

(תלמוד בבלי, מסכת ברכות, מתורגם מארמית לעברית)

על פי דברי ברוריה, איזו פעולה על האדם לבצע לאור פסוק 35, ואיך יראה העולם בעקבות פעולתו?

/המשך בעמוד 12/

5. סיפורי האבות

קרא בראשית, כ"ז, 1-29, 39-40.

בראשית, כ"ז, 1-29

א ויהי כִּי־זָקֵן
 ב יַצְחָק וַתִּכְהֶיז עֵינָיו מִרְאֵת וַיִּקְרָא אֶת־עִשׂוֹ בְּנֵי הַגָּדֹל וַיֹּאמֶר
 ג אֵלָיו בְּנֵי וַיֹּאמֶר אֵלָיו הֲנִנִּי: וַיֹּאמֶר הִנֵּה־נָא זָקֵנְתִי לֹא יָדַעְתִּי
 ד יוֹם מוֹתִי: וַעֲתָה שְׂאֵ־נָא כְּלִיךָ תְּלִיךָ וְקִשְׁתְּךָ וְצֵל הַשֶּׁדֶה
 ה וְצִוְדָה לִי צִוְדָה: וַעֲשֵׂה־לִּי מִטְעָמִים כַּאֲשֶׁר אֲהַבְתִּי וְהַבִּיֵּאָה
 ו לִּי וְאֹכְלָה בְּעַבְדְּךָ תִּבְרַכְךָ נַפְשִׁי בְּטָרִם אָמוֹת: וְדַבְּקָה שְׁמִיעַת
 ז דַּבְּרֵךְ יַצְחָק אֶל־עִשׂוֹ בְּנֵו וַיֵּלֶךְ עִשׂוֹ הַשֶּׁדֶה לְצֹד צִוְד לְהַבִּיֵּא:
 ח וְדַבְּקָה אִמְרָה אֶל־יַעֲקֹב בְּנֵה לְאִמֹר הִנֵּה שְׁמַעְתִּי אֶת־אֲבִיךָ
 ט מְדַבֵּר אֶל־עִשׂוֹ אַחִיךָ לְאִמֹר: הַבִּיֵּאָה לִּי צִוְד וַעֲשֵׂה־לִּי
 י מִטְעָמִים וְאֹכְלָה וְאִבְרַכְכָּה לִפְנֵי ה': לִפְנֵי מוֹתִי: וַעֲתָה
 יא בְנֵי שְׁמַע בְּקֹלִי לֹאֲשֶׁר אֲנִי מְצִוֶּה אֹתְךָ: לְךָ־נָא אֶל־הַצֹּאֵן
 יב וְקַח־לִּי מִשֶּׁם שְׁנֵי גֵדִי עֵיִם טָבִים וְאֶעֱשֶׂה אִתָּם מִטְעָמִים
 יג לְאֲבִיךָ כַּאֲשֶׁר אָהַב: וְהִבֵּאתָ לְאֲבִיךָ וְאָכַל בְּעַבְדְּךָ אֲשֶׁר
 יד יְבַרְכְּךָ לִפְנֵי מוֹתוֹ: וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל־רַבְּקָה אִמּוֹ הֵן עִשׂוֹ
 טו אַחִי אִישׁ שָׂעֵר וְאֲנֹכִי אִישׁ חֶלֶק: אֹוִלִי יִמְשְׁנֵי אָבִי וְהִיִּיתִי
 טז בְּעֵינָיו כַּמִּתְעַתֵּעַ וְהִבֵּאתִי עָלַי קָלְלָה וְלֹא בִרְכָה: וַתֹּאמֶר
 טז לֹו אִמּוֹ עָלַי קָלְלַתְךָ בְּנֵי אֲךָ שְׁמַע בְּקֹלִי וְלֶךְ קַח־לִּי: וַיֵּלֶךְ
 טז וַיִּקַּח וַיָּבֵא לְאִמּוֹ וַתַּעַשׂ אִמּוֹ מִטְעָמִים כַּאֲשֶׁר אָהַב אָבִיו:
 טז וַתִּקַּח רַבְּקָה אֶת־בְּגָדֵי עִשׂוֹ בְּנֵה הַגָּדֹל הַחֲמוּדֹת אֲשֶׁר אֹתָהּ
 טז בְּפִית וַתִּלְבַּשׂ אֶת־יַעֲקֹב בְּנֵה הַקָּטָן: וְאֵת עֹדֹת גֵּדֵי הָעֵיִם
 טז הַלְּבִישָׁה עַל־יָדָיו וְעַל חֶלְקֹת צֹוֹאֲרָיו: וַתִּתֵּן אֶת־הַמִּטְעָמִים
 טז וְאֶת־הַלֶּחֶם אֲשֶׁר עָשָׂתָה בְּיַד יַעֲקֹב בְּנֵה: וַיָּבֵא אֶל־אָבִיו
 טז וַיֹּאמֶר אָבִי וַיֹּאמֶר הֲנִנִּי מִי אֹתָהּ בְּנֵי: וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל־אָבִיו
 טז אֲנֹכִי עִשׂוֹ בְּכֹדֶךָ עָשִׂיתִי כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ אֵלָי קוֹם־נָא שְׁבֵה
 טז וְאֹכְלָה מִצִּוְדִי בְּעַבְדְּךָ תִּבְרַכְכֵּי נַפְשֶׁךָ: וַיֹּאמֶר יַצְחָק אֶל־בְּנֵו
 טז מִה־זֶּה מִהֲרַת לְמִצָּא בְּנֵי וַיֹּאמֶר כִּי הַקְּרָה ה': אֱלֹהֶיךָ
 טז לִפְנֵי: וַיֹּאמֶר יַצְחָק אֶל־יַעֲקֹב גְּשֵׁה־נָא וְאִמְשַׁךְ בְּנֵי הָאֹתָהּ

כב זֶה בְּנֵי עֲשׂוֹ אִם-לֹא: וַיִּגַּשׁ יַעֲקֹב אֶל-יַעֲחֹק אָבִיו וַיִּמְשָׁהוּ
 כג וַיֹּאמֶר הַקֵּל קוֹל יַעֲקֹב וְהַיָּדַיִם יְדֵי עֲשׂוֹ: וְלֹא הִבִּירוּ כַּיְהִינּוּ
 כד יָדָיו כַּיְדֵי עֲשׂוֹ אָחִיו שְׁעֵרָת וַיְבָרְכֵהוּ: וַיֹּאמֶר אֵתָּה זֶה בְּנֵי
 כה עֲשׂוֹ וַיֹּאמֶר אָנֹכִי: וַיֹּאמֶר הַגִּשָּׁה לִי וְאֹכְלָהּ מִצֵּיד בְּנֵי לְמַעַן
 כו תִּבְרַכְךָ נַפְשִׁי וַיִּגַּשׁ-לוֹ וַיֹּאכַל וַיָּבֵא לוֹ יֵינ וַיִּשְׁתָּ: וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵי
 כז יַעֲחֹק אָבִיו גִּשְׁה־נָּא וּשְׁקָה לִי בְּנֵי: וַיִּגַּשׁ וַיִּשְׁקְלוּ וַיִּרַח אֶת-רֵיחַ
 כח בְּגָדָיו וַיְבָרְכֵהוּ וַיֹּאמֶר רֵיחַ בְּנֵי כְרִיחַ שְׂדֵה אֲשֶׁר בְּרַכּוֹ
 כט ה': וַיִּתֵּן-לָךְ הָאֱלֹהִים מִטַּל הַשָּׁמַיִם וּמִשְׁמַנֵּי הָאָרֶץ וְרֹב
 דגָן וְתִירֹשׁ: יַעֲבֹדֶךָ עַמִּים וַיִּשְׁתַּחֲוּ לָךְ לְאֲמִים הִנֵּה גְבוּר
 לְאֲחִיךָ וַיִּשְׁתַּחֲוּ לָךְ בְּנֵי אֲמֶךָ אֲדָרִיךָ אֲרוּר וּמִבְּרַכְיָךָ בְּרוּךְ:

בראשית, כ"ז, 39-40

לט וַיַּעַן יַעֲחֹק אָבִיו וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵי הַנֶּה מִשְׁמַנֵּי הָאָרֶץ
 מ וְהִיָּה מוֹשֶׁבְךָ וּמִטַּל הַשָּׁמַיִם מֵעַל: וְעַל-חֶרְבֶּךָ תַּחֲיֶה וְאֶת-
 אֲחִיךָ תַעֲבֹד וְהִיָּה כַּאֲשֶׁר תִּרְדֵּי וּפְרַקְתָּ עָלָיו מֵעַל צוּאָרְךָ:

(שים לב: סעיפי השאלה בעמוד הבא.)

תנ"ך, חורף תשע"ג, מס' 131,001205

- 14 -

ענה על סעיף א (חובה).

א. "ויאהב יצחק את עשו... ורבקה אהבת את יעקב" (**בראשית**, כ"ה, 28).

(1) כיצד הכינוי של עשו בפסוק 5 והכינוי של יעקב בפסוק 6 שלפניך מבטאים את היחס של כל הורה לבנו האהוב? (5 נקודות)

(2) הבא מפסוקים 1-29 שלפניך דוגמה נוספת המעידה שיצחק העדיף את עשו, ודוגמה נוספת המעידה שרבקה העדיפה את יעקב, והסבר כל דוגמה. (5 נקודות)

ענה על שניים מהסעיפים ב-ד.

ב. קרא פסוקים 1, 6-27 שלפניך.

יצחק היה עיוור, ולא יכול לזהות את יעקב באמצעות חוש הראייה. רבקה ידעה שיצחק יסתמך על חושים אחרים כדי לזהות את העומד לפניו.

ציין שלושה חושים שעליהם הסתמך יצחק, והסבר כיצד הוטעה כל חוש על ידי יעקב ורבקה. יצחק אומר בברכתו לעשו: "ועל חרבך תחיה" (פסוק 40).

קרא את שני הפירושים שלפניך.

רשב"ם: "[על] אומנותך שהייתה ציד חיות בכלי זייןך" [=בנשק שלך].

רמב"ן: "יחיה במלחמותיו כי ינצח ולא ייפול בחרב אויב".

איזה משני הפירושים מתאים יותר למסופר ב**בראשית**, כ"ז שלפניך? נמק את דבריך.

ד. קרא פסוקים 6-29 שלפניך.

(1) קרא גם **בראשית**, כ"ט, 20-26.

אפשר לראות בסיפור על לבן, שהחליף את רחל בלאה, ביקורת מרומזת על התנהגותו של יעקב כלפי אביו בפסוקים 6-29 שלפניך.

הסבר ראייה אחת מ**בראשית**, כ"ט, 22-26 היכולה לבסס טענה זו. (3 נקודות)

(2) גם בפסוקים 6-29 שלפניך נרמזת ביקורת על יעקב.

ציין והסבר דוגמה אחת לביקורת זו. (3 נקודות)

/המשך בעמוד 15/

תנ"ך, חורף תשע"ג, מס' 131,001205

- 15 -

שים לב: המשך הבחינה בעמוד 16.

/המשך בעמוד 16/

תנ"ך, חורף תשע"ג, מס' 131,001205

- 16 -

פרק שני – קטע שלא נלמד (12 נקודות)

ענה על שלוש שאלות: על שאלה 6 (חובה), ועל שתיים מהשאלות 7-9 (לכל שאלה – 4 נקודות).

קרא שופטים, א', 1-21.

א ויהי אחרי מות יהושע וישאלו בני ישראל ביה לאמר מי
 ב יעלה לנו אל-הפנעני בתחלה להלחם בו: ויאמר יהוה
 ג יהודה יעלה הנה נתתי את-הארץ בידו: ויאמר יהודה
 ד לשמעון אחיו עלה אתי בגדלי ונלחמה בפנעני והלכתי גס-
 ה אני אתך בגורלך וילך אתו שמעון: ויעל יהודה ויתן את
 ו את-אדני בזק ובזק עשרת אלפים איש: וימצאו
 ז את-אדני בזק וירדפו אחריו ויאחזו אותו ויקצצו את-בהנות
 ח ידיו ורגליו: ויאמר אדני-בזק שבעים מלכים בהנות ידיהם
 ט ורגליהם מקצצים היו מלקטים תחת שלחני כאשר עשיתי
 י בן שלם-לי אלהים ויביאהו ירושלם וימת שם:
 יא וילחמו בני-יהודה בירושלם וילכדו אותה ויכוה לפי-חרב
 יב ואת-העיר שלחו באש: ואחר ירדו בני יהודה להלחם בפנעני
 יג וישב הזר והנגב והשפלה: וילך יהודה אל-הפנעני היושב
 יד בתברון ושם-חברון לפנים קרית ארבע ויכו את-ששי ואת-
 טו אחימן ואת-תלמי: וילך משם אל-יושבי דביר ושם-דביר
 טז לפנים קרית-ספר: ויאמר כלב אשר-יפה את-קרית-ספר
 טז ולכדה ונתתה לו את-עכסה בתי לאשה: וילכדה עתניאל
 טז בן-קנז אחי כלב הקטן ממנו ויתן-לו את-עכסה בתו לאשה:
 טז ויהי בבואה ותסיתהו לשאל מאת-אביה השדה ותצנח מעל
 טז החמור ויאמר-לה כלב מה-לך: ותאמר לו הבה-לי ברכה
 טז כי ארץ הנגב נתתני ונתתה לי גלת מים ויתן-לה כלב את
 טז גלת עלית ואת גלת תחתית: ובני קיני חתן
 טז משה עלו מעיר התמרים את-בני יהודה מדבר יהודה אשר
 טז בנגב ערד וילך וישב את-העם: וילך יהודה את-שמעון
 טז אחיו ויכו את-הפנעני יושב צפת ויחרימו אותה ויקרא את-
 טז שם-העיר חרמה:

* גלת מים = מעיינות מים

תנ"ך, חורף תשע"ג, מס' 131,001205

- 17 -

יח וילַפֹּד יְהוּדָה אֶת־עֵזָה וְאֶת־גְּבוּלָהּ וְאֶת־
 יט אֶשְׁקֹלוֹן וְאֶת־גְּבוּלָהּ וְאֶת־עַקְרוֹן וְאֶת־גְּבוּלָהּ: וַיְהִי הֵחָדָשׁ
 את־יְהוּדָה וַיִּרְשׁ אֶת־הַהָר בִּי לֹא לְהוֹרִישׁ אֶת־יֹשְׁבֵי הָעֵמֶק
 כ פִּי־רֶכֶב בְּרוּל לָהֶם: וַיִּתְּנוּ לְכָל־בֶּן אֶת־חֶבְרוֹן כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר
 כא מֹשֶׁה וַיִּרְשׁ מֹשֶׁסׁ אֶת־שְׁלֹשָׁה בְּנֵי הָעֵנָק: וְאֶת־הַיְבוּסִי יָשַׁב
 יְרוּשָׁלַם לֹא הוֹרִישׁוּ בְּנֵי בְנֵי־מִן וַיָּשַׁב הַיְבוּסִי אֶת־בְּנֵי בְנֵי־מִן
 בִּירוּשָׁלַם עַד הַיּוֹם הַזֶּה:

ענה על שאלה 6 (חובה).

6. בקטע שלפניך יש לשבט יהודה תפקיד חשוב בכיבוש הארץ.
 הבא מן הקטע שתי דוגמאות לביסוס קביעה זו, והסבר אותן.

ענה על שתיים מהשאלות 7-9.

7. קרא פסוקים 5-7 בקטע שלפניך.

- א. הבא מפסוקים אלה ראיה לאכזריות של אדני בזק. (2 נקודות)
 ב. כיצד אפשר ללמוד מפסוקים אלה שאדני בזק הכיר באכזריותו לפני מותו? בסס את דבריך על הכתוב. (2 נקודות)

8. קרא פסוקים 12-15 בקטע שלפניך.

- א. בזכות איזה מעשה ניתנה עכסה לעתניאל לאישה? (2 נקודות)
 ב. על פי פסוק 15, הסבר מדוע עכסה לא הייתה מרוצה מהשטח שניתן לה. (2 נקודות)

9. קרא פסוק 8 ופסוק 21 בקטע שלפניך.

הסבר מהי הסתירה בין שני הפסוקים.

בהצלחה!